

De verrassend ándere weg na een scheiding

LIVING TOGETHER APART

SAMEN BLIJVEN WONEN NA EEN RELATIEBREUK. SUPER VOOR DE KINDEREN, EN WIE WEEET VOOR JOU EN JE EX. PARTNERS IN OPVOEDEN, MAAR NIET IN BED. TE MOOI OM WAAR TE ZIJN? MET DEZE GETUIGENISSEN EN DIT BOEK OMZEIL JE DE VALKUILEN. DOOR ANNELIES VANBELLE. FOTO: WOUT HENDRICKX.

MARK

“Via de eerste verdieping kunnen de kinderen van het ene naar het andere huis. Spullen vergeten? Dat kennen zij niet”

h

Het huwelijk anno 2013. Geen positieve balans. Op dit moment pieken de echtscheidingscijfers al boven de 35%. De hoeveelheid samenwoners die uit elkaar gaan, is daar nog niet eens bijgeteld. De grootste slachtoffers van een falende romance zijn in veel gevallen de kinderen. Voor hen is de tol hoog. **Co-ouderschap leek de jongste jaren het ei van Columbus. De ene week bij mama, de andere week bij papa. Niemand hoeven los te laten, en op twee fronten thuis. Maar na jaren praktijk blijkt het toch niet zo'n zaligmakende formule.** Ouders voelen een sterk gemis in de week dat ze hun kinderen niet zien; de kinderen zelf worden er een beetje schizofreen van, van dat constant switchen tussen twee huizen, twee werelden, twee regimes.

HUIS-, MAAR GEEN BEDGENOTEN

Wat moet je, als je voor wat voor reden ook niet meer bij elkaar kunt of wilt blijven, maar de schade voor je kinderen wilt beperken? Als je de band tussen je kinderen én je ex-partner niet wilt doorknippen? Bestaat er een gulden middenweg tussen scheiden volgens het oude recept en blijven omdat het moet? “Ja”, zegt **Jos Willems**. “Je kunt een punt zetten achter je relatie, maar daarom hoeft je niet uiteen te gaan als ouders.” Willems is de auteur van *Living Together Apart: scheiden als partner, samenleven als ouder*, een nieuw boek waarin hij samen met co-auteurs **Brigitte Appeldoorn** en **Maaïke Goyens** alternatieven voorstelt voor een klassieke scheiding. Het is mogelijk, zegt hij, met liefde en respect met elkaar omgaan na een breuk: “Het kan onmenselijk moeilijk zijn om in de wirwar van emoties waarin je bij een scheiding verstrikt raakt, voorrang te geven aan je verstand, maar het loont de moeite.” Je kunt ontgoocheld zijn in je ex als partner, maar misschien vind je hem of haar wel een excellente moeder of vader. De kunst is om die twee zaken los te koppelen.

Hilde (journaliste): “Ik woon nu zo'n tien jaar samen met mijn ex. Bij ons is die overgang behoorlijk soepel verlopen. Er wa-

ren wel discussiepunten, maar zeker geen slaande deuren. Mijn ex-partner is mijn beste vriend: een hele fijne mens om mee samen te leven, maar het voelde steeds meer als broer en zus. We besloten uit elkaar te gaan, maar vonden vrij snel een nieuwe routine als huisgenoten. **We hebben aparte slaap- en badkamers, maar eten doen we vaak samen. In de week woon ik bij hem, in het weekend ga ik naar mijn lief.** Iedereen is tevreden met de situatie: ikzelf, mijn ex-man, mijn lief én mijn zoon. Het is alleen de buitenwereld die soms de wenkbrauwen frons of smalende opmerkingen maakt.

Voor mijn zoon - die intussen 23 is en een eigen gezin heeft - heb ik het uiteindelijk allemaal gedaan. In de periode dat we gingen scheiden, interviewde ik toevallig een aantal kinderen over hun gevoelens bij co-ouderschap, en die bleken niet zo positief. Ze vonden het erg om hun oude leven te moeten achterlaten, voortdurend te verhuizen, te veranderen van school ook. Van het heen en weer reizen tussen hun moeder en vader, en het steeds maar vergeten van spullen, werden ze heel onrustig. Voor mijn kind wilde ik het anders. En dat blijkt een goede keuze te zijn geweest: mijn zoon vertelde onlangs dat er voor hem niet zo gek veel veranderde. ‘Ik heb eigenlijk nooit echt gemerkt dat jullie gescheiden waren’, zei hij. ‘Jij was er gewoon wat minder, dat was alles’. Voor ons heeft die keuze dus alleen maar voordelen gehad.”

GELD ALLEEN IS GEÉN MOTIVATIE

Living Together Apart omspannt heel wat scenario's. Samen onder één dak wonen met elk een aparte slaapkamer is er één van. Die formule biedt ook een financieel voordeel. Want in deze tijden van crisis zijn het vaak de alleenstaande moeders (en vaders) die moeten worstelen om rond te komen. Als je de huishuur of afbetaling kunt delen, scheelt dat. Jos Willems zou dit scenario echter nooit aanraden om het geld alleen: “Als je enkel daarom onder één dak blijft wonen, zal het niet lukken, want emotioneel is dit een erg complexe situatie. Je blijft elkaar erg dicht op de huid zitten.”

KRISTIN

“Na een jaar apart wonen, denken we er opnieuw over om samen iets te kopen, een kangoeroewoning of zo”

Mich weet dat zo'n keuze niet evident is. Ze bleef 25 jaar geleden samenwonen met haar ex-echtgenoot omwille van de kinderen, én omwille van het geld: “Ik werkte in de zorgsector, dus ik verdiende niet veel. Toen mijn man en ik scheidden, hielden we het rijkhuis dat we huurden. De notaris die de echtscheiding regelde, was daar stomverbaasd over. Zoiets had hij nog nooit meegemaakt. De kosten die we maakten voor de kinderen en het huishouden, noteerden we, en deelden we op het einde van de maand. We hadden ook allebei een andere relatie. Voor de kinderen was dat toen doodnormaal, zij wisten niet beter of elk gezin bestond uit een moeder en een vader, die daarbuiten ook elk nog een andere partner hadden. Een vechtscheiding is het dus nooit geweest, al heb ik daar veel toegevingen voor moeten doen. Na een tijd kregen we echter steeds meer ruzie, voornamelijk over geld. De sfeer werd almaar slechter. Daarop besloot ik dat het beter was om met mijn kinderen apart te gaan wonen. Mijn ex-man vond dat oké. En mijn kinderen mochten zo vaak naar hun vader als ze wilden.”

Nog een mogelijkheid, voor wie het samenwonen in één huis te moeilijk vindt, is **kieszen voor twee aparte huizen die in elkaars buurt liggen**. Dat kan een twee-onder-een-kapwoning zijn, of een huis in dezelfde straat, wijk of hetzelfde dorp. De kinderen wonen permanent bij de ene ouder, maar mogen vrij in- en uitlopen bij de andere. **Mark** en zijn ex-vrouw vonden de ideale oplossing in twee aanpalende huizen: “Het stelt ons in staat om voor de kinderen toch een eenheid te vormen. Ze kunnen via de eerste verdieping van het ene naar het andere huis, en hoeven zich niet te verplaatsen, bij welke ouder ze ook zijn. Spullen vergeten? Dat probleem kennen zij niet.”

OP REIS MET JE EX

Kristin heeft verschillende formules uitgeprobeerd: “Mijn ex-vriend woonde de eerste twee levensjaren van mijn zoon in het appartement boven het mijne. De slaapkamer van onze zoon was de ‘bufferzone’. Om onze emotionele band definitief door te knippen, is mijn ex-partner uiteindelijk toch verhuisd. Hij woont nu gewoon om de hoek. Na een dik jaar apart wonen, denken we er nu opnieuw over om samen iets te kopen, een kangoeroewoning of zo. De laatste wonden van de scheiding zijn intussen geheeld, en we voelen ons nu sterk als ‘partners in het opvoeden’.”

Dat is ook een mogelijkheid: mentaal het ouderschap delen, of je nu fysiek in elkaars buurt woont of niet. Dat komt dan neer

op een gezamenlijk eetmoment elke week, samen verjaardagen en andere feestdagen vieren, met z'n tweeën naar het oudercontact, of zelfs samen op reis gaan. Vaak zijn dat de momenten waarop de kinderen het hardst genieten. **Het komt erop neer dat je kroost niet koudweg bij de andere ouder wordt afgezet op vrijdagavond, maar dat er echte overlegmomenten zijn, en dat er een gemeend engagement bestaat om er samen nog wat van te maken.** Gescheiden en apart als partners, maar als ouders nog samen.

Noor: “De kinderen voelen heel goed aan dat wij een eenheid vormen. Bij de wisseling is het niet gewoon een kwestie van gauw de spullen binnenbrengen. Als het kan, drinken we koffie en praten we bij.” Ook **Chantal** en haar partner proberen het ouderschap zo veel mogelijk te delen: “Elke woensdag eten we 's avonds samen. Afwisselend bij **Jan** en bij mij. Telkens wordt er nagepraat over de afgelopen week. Vooral wat er op school gebeurt, staat hoog op de agenda. Daarna komen ook makkelijk andere dingen naar boven. Meestal wordt het een gezellige boel. Soms merk ik meer sfeer aan tafel dan vroeger, wellicht omdat het nu veel meer een ‘gebeurtenis’ is.”

NESTBLIJVERS EN NESTVLIEDERS

Een andere vorm van living together apart is ‘birdnesting’. Dat betekent: **de kinderen blijven in hetzelfde huis, de ouders wisselen om de week**. Dat blijkt voor de kinderen vaak een zegen: hun vertrouwde omgeving blijft dezelfde, en ze kunnen ook hun school en hun vriendjes behouden. Toch zie je meestal dat deze formule na verloop van tijd wordt omgezet in een andere. **Jos Willems**: “Birdnesting heeft een beperkte houdbaarheid: het wisselen breekt de volwassenen op, of het brengt te veel kosten met zich mee, of er ontluikt een nieuwe relatie die de formule moeilijk maakt.”

Yasmina, die na een vechtscheiding voor co-ouderschap koos, zou voor birdnesting opteren, mocht ze alles kunnen overdoen: “Mijn dochter was een week bij mij, een week bij mijn ex. Het lijkt me echter beter voor een kind dat het een vaste thuisbasis heeft. **Voor mijn dochter was het heel moeilijk, dat voortdurende heen-en-weer geloop tussen twee huizen. Op haar dertiende koos ze daarom om op internaat te gaan. Eindelijk één plek die constant bleef**: het was voor haar een soort surrogaat-thuis. Iets wat wij haar nooit hadden kunnen geven.

Toen ze een liefde kreeg dat uit een hecht, klassiek gezin kwam, bleef ze daar vaak in het weekend. Ze had er echt behoefte aan

om te beleven hoe het er in een normaal gezin aan toe gaat. Ja, ze heeft veel moeten missen. Al denk ik soms dat het ook zijn voordelen heeft gehad. Mijn dochter is flexibel, past zich aan alle situaties aan en is niet bang voor nieuwe mensen. Ze redt zich prima en is opvallend zelfstandig. Misschien komt dat doordat ze zo veel heeft meegemaakt als kind.

Omdat haar verlangen naar een echt gezin zo groot was, kwamen mijn partner en ik na verloop van tijd weer vaker bij elkaar en inmiddels - mijn dochter is ondertussen twintig - zijn we de beste vrienden. We vieren verjaardagen samen, ook Kerstmis en andere feestdagen, en we gaan vaak samen op reis. We zijn alle drie reizigers, en we maken zo veel tijd voor elkaar als nodig is. We hebben nu pas een hechte band als ouders.”

ZORG DRAGEN IN ZOTTE TIJDEN

Het kan dus, samen een nieuw elan vinden na een moeilijke scheiding. De grootste uitdaging als je living together apart in de praktijk wilt brengen, is om tegelijkertijd afstand te nemen én een nieuw soort ‘samenleven’ op te bouwen. Vaak lukt dat bij de ene partner makkelijker of sneller dan bij de ander. Iemand kan nog te verdrietig of te boos zijn om positief vooruit te kijken. Als je samen de derde weg wilt opgaan, betekent dat vaak dat de een moet wachten tot de ander alles heeft verwerkt.

“Maar”, zegt **Jos Willems**, “als je blijft staren naar waar de zon onderging, zul je ze nooit meer zien opkomen. **Discussies over het verleden zijn zinloos. Het komt erop aan zo vlug mogelijk de knop om te draaien.** Het beste medicijn daarvoor is kiezen voor een gemeenschappelijk project: de zorg voor de kinderen. Dat geeft je een nieuwe toekomst.”

Yasmina: “Dit is een dolgedraaide tijd. Héél individualistisch, niemand heeft nog tijd voor elkaar. Daarom vind ik het heel belangrijk dat mensen ook na een scheiding voor elkaar blijven zorgen. We zijn niet meer omringd door een gemeenschap, zoals vroeger. Als er iets gebeurt, en je komt alleen te staan, dan ben je ook echt alleen. Ik had het financieel en praktisch soms erg moeilijk. Daarom is het klassieke gezin, met alleen een moeder en een vader, voor mij geen goed systeem. Er zouden meer opties moeten zijn, die ook algemeen aanvaard worden.”

“Dat is exact wat ik wil bereiken met dit boek”, zegt **Jos Willems**. “Mensen die geen klassiek kerngezin vormen, mogen zich geen uitzonderingen voelen. Tegenwoordig zit er zó veel variatie in de relatievormen: samengestelde gezinnen, eenoudergezinnen, homokoppels... daar kan living together apart evenwaardig naast staan.” ■

TE MOOI OM WAAR TE ZIJN?

“Als mensen uit elkaar willen gaan, heeft dat meestal een grondige reden. Ik geloof dan ook in de waarde van conflicten”, zegt **Rika Ponnet** van Duet Relatiebemiddeling. “**In een eerste fase is het belangrijk om echt afstand te nemen, zodat je je eigen leven kunt opbouwen**, de emotionele banden kunt doorknippen. Je moet aanvaarden dat dit een erg moeilijke periode wordt, dat er tijd nodig is om de bui uit te zitten. En dat er in sommige gevallen ook helemaal geen living together apart-relatie mogelijk is. **Bij sommigen kunnen de tegenstellingen zo groot zijn, of is er sprake van psychische problemen bij een van beiden, waardoor een harmonieuze echtscheiding een utopie is.** Anderzijds: ik ben heel erg pro de derde weg. Als het verwerkingsproces achter de rug is, en je vindt samen een modus vivendi die de kinderen ten goede komt, dan is dat een prachtig alternatief.”

VOORKOM VERWARRING BIJ DE KINDEREN

• Wat de living together apart-formule ook moge zijn: **kinderen moeten van meet af aan de heldere boodschap krijgen dat hun ouders écht uit elkaar zijn**. Ze mogen geen hoop koesteren dat het weer goed komt, want dat schept alleen maar verwarring. Die verwarring is het grootst als ouders in hetzelfde huis blijven wonen. Ouders mogen dan afstand hebben gedaan van het romantische ideaal, voor kinderen blijven ze vaak de prins en prinses op het witte paard. Ze zouden niets liever hebben dan dat het sprookje weer klopt, dat de puzzel weer past.

• Heel belangrijk is het dus om die kinderlijke wensdromen meteen radicaal in de kiem te smoren. **Rika Ponnet**: “Vaak zie je dat de verwarring ontstaat als de ouders er zelf nog niet helemaal uit zijn. Als de verbondenheid tussen hen nog erg groot is. Zeggen dat je niet meer verliefd bent op elkaar, is dan meestal niet genoeg. Kinderen voelen doorgaans feilloos aan hoe de vork werkelijk in de steel zit. **Soms zie je dan dat ouders ophouden met zaken als birdnesting of geregeld samen eten, omdat ze merken dat ze daarmee bij hun kinderen te veel het verlangen voeden dat alles weer goed komt.**”

Living Together Apart: scheiden als partner, samenleven als ouder, door **Jos Willems**, **Brigitte Appeldoorn**, **Maaïke Goyens**, uitg. **Lannoo**. Te koop vanaf 27 augustus. www.eennieuwgezin.be